

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-31

**Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid,
Volksgezondheid en Consumentenzaken**

Nr. 739

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN
WERKGELEGENHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 februari 2024

Op 11 maart aanstaande vindt de Formele Raad WSBVC plaats te Brussel. Daarnaast vindt er op 12 maart een gezamenlijke gedachtewisseling plaats met de Raad Economische en Financiële Zaken. Hierbij zend ik u de Geannoteerde Agenda toe. Conform de vastgestelde afspraken informeer ik uw Kamer middels de Geannoteerde Agenda tevens over de voortgang van de onderhandelingen inzake de herziening van de Coördinatieverordening Sociale Zekerheid.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
C.E.G. van Gennip

GEANNOTEEERDE AGENDA FORMELE RAAD WERKGELEGENHEID EN SOCIAAL BELEID (WSBVC) 11 en 12 maart 2024

In deze Geannoteerde Agenda treft u aan:

- De kwartaalrapportage t.a.v. de herziening van Coördinatieverordening Sociale Zekerheid (COM(2016) 815);
- Informatie over de Formele Raad WSBVC van 11 maart en de gezamenlijke gedachtewisseling met de Raad Economische en Financiële Zaken op 12 maart 2024.

Kwartaalrapportage: herziening Coördinatieverordening Sociale Zekerheid

Sinds 2016 wordt onderhandeld over de herziening van Verordening 883/2004 betreffende de coördinatie van sociale zekerheidssystemen (hierna: herzieningsvoorstel). Ik wil u graag op de hoogte brengen van de laatste stand van zaken met betrekking tot de onderhandelingen over dit herzieningsvoorstel. Het onderwerp staat niet geagendeerd voor de aankomende Formele Raad.

Terugblik trilogie

In zowel 2019 als 2021 werd een voorlopig akkoord op het laatste moment weggestemd door de Raad. Nederland kon beide voorlopige politieke akkoorden niet steunen vanwege bezwaren op de verruiming van de exportmogelijkheden in het werkloosheidshoofdstuk. Daarnaast vindt Nederland dat de beoogde modernisering niet wordt bereikt met het huidige herzieningsvoorstel en roept daarom op tot een reflectieperiode. Vanaf de introductie van het herzieningsvoorstel in 2016 hebben er immers fundamentele veranderingen plaatsgevonden op de arbeidsmarkt. Voorbeelden daarvan zijn de toegenomen digitalisering van het arbeidsdomein en een toename in het hybride werken.

Stand van zaken

Het Belgisch Voorzitterschap is voortvarend te werk gegaan met het verkennen van een alternatieve uitweg uit de politieke impasse. Deze oplossingsvariant, in een eerdere kwartaalrapportage¹ ook wel de «4+2 oplossing» genoemd, betekent dat de controversiële hoofdstukken *toepasselijke wetgeving* en *werkloosheid*, of delen daarvan, uit het herzieningsvoorstel worden gehaald. Op deze manier trachtte het voorzitterschap een einde te maken aan de politieke impasse door een akkoord te vinden op de onderdelen die wel brede steun genieten onder de lidstaten.² In januari 2024 hebben er twee Raadswerkgroepen plaatsgevonden waarbij er brede steun was onder lidstaten om deze oplossingsvariant verder te verkennen. Ook Nederland heeft steun uitgesproken voor deze oplossingsrichting. Daarbij heeft Nederland wel opgemerkt dat het werkloosheidshoofdstuk in zijn geheel moet worden teruggetrokken. Zoals uw Kamer bekend en conform de wens van uw Kamer, heeft Nederland fundamentele zorgen geuit bij de voorgestelde verruiming van de exportmogelijkheden in het werkloosheidshoofdstuk.

Onlangs heeft het Europees Parlement (EP), als medewetgever op dit dossier, laten weten de voorgestelde gesplitste oplossing niet te kunnen

¹ Ik informeerde uw Kamer hierover op 20 december 2023 met de Geannoteerde Agenda Informele Raad WSBVC van 10–12 januari 2024 (Kamerstuk 21 501-31, nr. 732).

² Inmiddels hebben 18 trilogieën plaatsgevonden onder 12 verschillende voorzitterschappen plaatsgevonden.

steunen en de voorkeur te geven aan een akkoord op alle hoofdstukken.³ Daarmee duurt de politieke impasse voort en zijn de kansen gering om alsnog tot een politiek akkoord te komen onder de huidige legislatuur. Na de verkiezingen van het EP in juni moet worden gezien hoe dit dossier wordt voortgezet.

Inzet Nederland

Nederland zal haar bestaande zorgen bij het huidige herzieningsvoorstel blijven benadrukken, oproepen tot een reflectieperiode en concrete voorstellen doen waar een toekomstig herzieningsvoorstel aan moet voldoen.

Informatie over de Formele Raad WSBVC, onderdeel Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, van 11 maart 2024 en de gezamenlijke gedachtewisseling met de Raad Economische en Financiële Zaken op 12 maart 2024

In het nu volgende informeer ik u over de Formele Raad WSBVC, onderdeel Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, van 11 maart 2024, waaraan ik voornemens ben deel te nemen. De Formele Raad vindt plaats in Brussel.

Op 12 maart vindt een gezamenlijke gedachtewisseling met de Raad voor Economische en Financiële Zaken (ECOFIN) plaats, waar zowel ECOFIN als WSBVC-ministers bij aanwezig zullen zijn. Het betreft het agendapunt «Sociale investeringen en hervormingen voor veerkrachtige economieën». De Minister van Financiën en ik zijn voornemens gezamenlijk deel te nemen aan het beleidsdebat.

Agendapunt EU-voorstel Richtlijn verbetering van arbeidsvoorwaarden bij platformwerk (COM, 2021, 762)

Doel Raadsbehandeling

In het Coreper van 16 februari jl. kreeg het onder Belgisch Voorzitterschap bereikte voorlopig akkoord, waarover ik uw Kamer informeerde op 14 februari jl.⁴, net niet voldoende steun. Hiervoor ontbrak nog de steun van één van de vier lidstaten die het voorlopig akkoord niet konden steunen. Het voorlopig akkoord kreeg wel meer steun dan het onder Spaans Voorzitterschap bereikte voorlopig akkoord.⁵

Het Voorzitterschap heeft het Richtlijnvoorstel geagendeerd voor een bespreking tijdens de Formele Raad met als doel om alsnog voldoende steun te krijgen voor het voorlopig akkoord. Op dit moment is nog niet duidelijk of het Voorzitterschap daarin zal slagen. Ook is nog niet duidelijk of het Voorzitterschap in aanloop naar de Formele Raad een aangepaste compromistekst zal voorleggen in het Coreper. Ik zal uw Kamer nader informeren indien de tekst van het voorlopig akkoord in aanloop naar de Formele Raad substantieel wijzigt. Ik zal mij actief blijven inzetten voor een effectieve richtlijn die platformwerkers daadwerkelijk ondersteunt en duidelijkheid geeft voor werkgevers, een verbetering vormt ten opzichte van de bestaande situatie en bijdraagt aan een gelijk speelveld voor bedrijven.

³ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240213IPR17648/parliament-open-to-find-compromise-on-social-security-coordination>.

⁴ Kamerstukken II, 2023–24, 21 501-31, nr. 737.

⁵ Ik informeerde uw Kamer hierover op 20 december 2023 met de Geannoteerde Agenda Informele Raad WSBVC van 10–12 januari 2024 (Kamerstuk 21 501-31, nr. 732).

Stand van zaken

Zoals in mijn appreciatie van het voorlopig akkoord⁶ aangegeven, stelt het voorlopig akkoord dat lidstaten een effectief weerlegbaar rechtsvermoeden voor platformwerkers in hun nationale wetgeving dienen te introduceren, gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Het weerlegbaar rechtsvermoeden moet gebaseerd zijn op feiten die wijzen op gezag en aansturing, in overeenstemming met nationaal recht, de praktijk, of de collectieve overeenkomsten die van kracht zijn in de lidstaat, met inachtneming van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie;
- Het invoeren van het rechtsvermoeden mag niet belastend zijn voor de platformwerker; deze moet op eenvoudige wijze kunnen aantonen dat er voldaan is aan het rechtsvermoeden;
- Net als in het oorspronkelijke Commissievoorstel is het aan het arbeidsplatform om desgewenst het rechtsvermoeden te weerleggen en aan te tonen dat er geen sprake is van een arbeidsovereenkomst.

Vier lidstaten konden het voorlopig akkoord niet steunen. Een van deze lidstaten stemde tegen het voorlopig akkoord, de overige drie lidstaten onthielden zich van stemming.

De lidstaat die tegen het voorlopig akkoord stemde, gaf aan meer duidelijkheid te willen over het begrip «effectief». Dit begrip zou ruimte voor interpretatie bieden en tot onzekerheid kunnen leiden. Een andere lidstaat die het voorlopig akkoord niet kon steunen had dezelfde bedenkingen bij het weerlegbaar rechtsvermoeden en de betekenis van «effectief». Deze lidstaat had daarnaast moeite met de bepalingen in het hoofdstuk over automatische monitoring en besluitvormingssystemen. Deze zijn in het onder Belgisch Voorzitterschap bereikte nieuwe voorlopig akkoord niet gewijzigd en gelijk gebleven aan het voorlopig akkoord dat onder Spaans Voorzitterschap was bereikt, waarmee dezelfde vier lidstaten (en nog een aantal andere lidstaten) ook niet konden instemmen.⁷

Inzet Nederland

Mijn inzet is steeds gericht geweest op een sterk en effectief weerlegbaar rechtsvermoeden en een (ook voor publiekrechtelijke instanties) zo effectief mogelijke uitwerking daarvan. Ik heb me daarbij ingezet voor een effectieve richtlijn die platformwerkers daadwerkelijk ondersteunt en duidelijkheid geeft voor werkgevers, een verbetering vormt ten opzichte van de bestaande situatie en bijdraagt aan een gelijk speelveld voor bedrijven. Hoewel ik ten aanzien van het hoofdstuk van het weerlegbaar rechtsvermoeden liever meer ambitie had gezien, zoals in het oorspronkelijke Commissievoorstel (waarbij Uniewijde criteria nog meer dan het voorlopig akkoord zouden bijdragen aan een gelijk speelveld tussen lidstaten), heeft Nederland in het Coreper van 16 februari jl. het voorlopig akkoord gesteund. Zoals ik aangaf in mijn appreciatie van het voorlopig akkoord ben ik van opvatting dat het voorlopig akkoord platformwerkers beter zal beschermen dan nu het geval is, het werkgevers meer duidelijkheid biedt, concurrentie op arbeidsvoorwaarden tussen platforms zal helpen tegengaan en daarmee bijdraagt aan een gelijk speelveld tussen platforms.

Het is teleurstellend dat het voorlopig akkoord net onvoldoende steun kreeg. Ik hoop dat het in aanloop naar de Europese verkiezingen alsnog lukt om onder het Belgisch voorzitterschap een akkoord te bereiken in de

⁶ Kamerstukken II, 2023–24, 21 501-31, nr. 737.

⁷ Kamerstukken II, 2023–24, 21 501-31, nr. 732.

Raad en met het EP zodat de EU vooroploopt met het vaststellen van standaarden op het gebied van algoritmisch management en dataverwerking, om zo daadwerkelijke bescherming te bieden aan platformwerkers, zoals ook door uw Kamer verzocht⁸, zonder dat dit ten koste gaat van de duurzame ontwikkeling van platformbedrijven. Vanzelfsprekend zal ik mij proactief blijven inzetten om het Voorzitterschap te steunen bij het bereiken van een akkoord.

Agendapunt: Uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten in het kader van het Europees Semester 2024 en de toekomstige sociale agenda

Doel Raadsbehandeling

Het Belgische Voorzitterschap beoogt een beleidsdebat te houden over de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en de toekomstige sociale agenda. De Raad wordt tevens gevraagd een opinie van het Werkgelegenheidscomité (Employment Committee, EMCO) en het Sociale Beschermingscomité (Social Protection Committee, SPC) over dit thema aan te nemen.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

Een discussiedocument ten behoeve van het beleidsdebat is ten tijde van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda nog niet beschikbaar.

In het verslag van de Informele Raad van 10–12 januari jl.⁹ heb ik uw Kamer geïnformeerd over de eerste gedachtewisseling die heeft plaatsgevonden over de prioriteiten voor een sociaal Europa in aanloop naar de vaststelling van de Strategische Agenda van de Europese Raad van Regeringsleiders medio 2024. Daarnaast organiseert het Voorzitterschap op 15 en 16 april een *high-level* conferentie in Terhulpen (La Hulpe) met als doel om met consensus een interinstitutionele verklaring aan te nemen met de Europese instellingen, de Europese sociale partners en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. Deze verklaring dient als inbreng vanuit de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid voor de Strategische Agenda van de Europese Raad van Regeringsleiders.

Het Belgisch EU-voorzitterschap heeft aan het Werkgelegenheidscomité (*Employment Committee*, EMCO) en het Sociale Beschermingscomité (*Social Protection Committee*, SPC) gevraagd om een opinie voor te bereiden over de sociale prioriteiten van de nieuwe Commissie. De comités bereiden gezamenlijk een opinie voor met daarin adviezen over de toekomstige politieke prioriteiten van de EU met betrekking tot de Europese pijler van sociale rechten.¹⁰ In de opinie wordt ook teruggeblikt op Europese (wetgevende) initiatieven en Raadsaanbevelingen van de afgelopen jaren in het kader van de Pijler. De opinie dient als input voor de interinstitutionele verklaring van Terhulpen en staat geagendeerd voor aannahme tijdens de aankomende Formele Raad. De opinie is ten tijde van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda nog niet afgerond.

⁸ Bijvoorbeeld tijdens het Commissiedebat van maart 2022 waarin werd gesproken over het behandelvoorbehoud van de Kamer op dit Richtlijnvoorstel.

⁹ Kamerstukken II, 2023–24, 21 501-31, nr. 734.

¹⁰ Om het belang van de «sociale dimensie» van het Europees sociaal model te onderstrepen hebben de Europese Commissie, de Raad en het Europees Parlement de Europese Pijler van sociale rechten vastgesteld op de Top van Göteborg in 2017.

In de Geannoteerde Agenda van de Informele Raad van 10–12 januari jl. heb ik uw Kamer uitgebreid geïnformeerd over de Nederlandse inzet richting de in 2024 inkomende Commissie.¹¹ Het kabinet heeft zes prioritaire thema's geïdentificeerd waarbij het Europees optreden van toegevoegde waarde acht: arbeidsmigratie en grensoverschrijdende handhaving, gezond en veilig werken inclusief de mentale gezondheid van werknemers, de impact van digitalisering op de arbeidsmarkt, modernisering van sociale zekerheidscoördinatie, vaardigheden, en inburgering en integratie. Daarbij kan worden voortgebouwd op de inspanningen van de Unie in de afgelopen jaren om opwaartse sociaaleconomische convergentie en een gelijk speelveld te bevorderen, met de Europese pijler van sociale rechten als leidraad. De zes prioritaire thema's vormen de basis voor de Nederlandse inzet ten aanzien van de opinie die door de comités wordt opgesteld. Tijdens het beleidsdebat zal ik eveneens interveniëren langs de lijnen van de geformuleerde Nederlandse inzet richting de inkomende Commissie.

Indicatie krachtenveld Raad en Europees Parlement

Verwacht wordt dat de meeste lidstaten net als Nederland positief zullen staan tegenover de Europese pijler voor sociale rechten als leidraad voor toekomstige Europese beleidsvorming op werkgelegenheids- en sociaal terrein. Prioriteiten voor de komende Commissieperiode die tijdens de Informele Raad van 10–12 januari jl. door lidstaten werden ingebracht betroffen o.a. het versterken van grensoverschrijdende handhavingsinstrumenten, gezondheid en veiligheid op de werkvloer inclusief de mentale gezondheid van werknemers, het versterken van de nationale en Europese concurrentiekracht, de impact van digitalisering op de arbeidsmarkt, de noodzaak tot het ontwikkelen van vaardigheden middels om- en bijscholing, het belang van sociale investeringen, en het waar mogelijk beperken van administratieve lasten voor burgers, bedrijven en overheden.

Agendapunt: Raadsconclusies Europees Semester ASGS en JER

Doel Raadsbehandeling

- a) Aanneame van de Raadsconclusies over de werkgelegenheids- en sociale aspecten van de jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie (Annual Sustainable Growth Strategy, ASGS) en het Gezamenlijk Werkgelegenheidsrapport (Joint Employment Report, JER).
- b) Bekrachtiging van het Gezamenlijk Werkgelegenheidsrapport 2024.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

In november 2023 heeft de Europese Commissie haar jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie (Annual Sustainable Growth Strategy, ASGS) gepubliceerd, als onderdeel van het zogenoemde herfstpakket. In de ASGS blikt de Commissie vooruit op de belangrijkste beleidsuitdagingen voor het komende jaar. Als onderdeel van het herfstpakket is in november ook het jaarlijkse Gezamenlijk Werkgelegenheidsrapport (Joint Employment Report, JER) gepubliceerd.¹²

¹¹ Geannoteerde Agenda Informele Raad WSBVC van 10–12 januari 2024, Kamerstukken II, 2023/24, 21 501-31, nr. 732.

¹² Zie voor de kabinetsappreciatie: Kamerstukken II, 2023/24, 21 501-20, nr. 2006.

Het JER schetst de belangrijkste ontwikkelingen en uitdagingen voor werkgelegenheid en sociaal beleid in de lidstaten. Het beschrijft ook de prestaties van de lidstaten in relatie tot de Europese pijler van sociale rechten. Voor deze analyse in het JER gebruikt de Commissie het Sociale Scorebord. Verder geeft het JER een beeld over de voortgang van de drie EU-kerndoelen voor 2030 die toezien op de terreinen werkgelegenheid, vaardigheden en sociale inclusie.

Het JER concludeert dat de arbeidsmarkt in de EU, ondanks verschillende crises, er goed voor staat. Er is sprake van een hogere werkgelegenheid in de EU dan voor de COVID-19 crisis. Wel zijn er forse verschillen tussen lidstaten en regio's en sectoren. Arbeidsmarktkrapte en de mismatch tussen vraag en aanbod van vaardigheden blijven significante uitdagingen, die verdere groei en de haalbaarheid van de groene en digitale transitie in de weg kan staan. Door de hoge inflatie zijn de reële lonen in de meeste landen in 2022 gedaald, maar gezien de dalende inflatie en sterke loongroei wordt wel verwacht dat deze trend deels gekeerd gaat worden.

Verder heeft het JER met name aandacht voor loonontwikkeling en behoud van koopkracht voor kwetsbare huishoudens, de verdere ontwikkeling van (digitale) vaardigheden en om- en bijscholing, arbeidsmarktvoorzieningen, arbeidsmarktsegmentatie en het versterken van sociale zekerheid in de lidstaten.

Net als in voorgaande jaren maakt de Commissie voor de analyse in het JER gebruik van het «Sociale Scorebord» dat onderdeel is van de Europese pijler van sociale rechten. Aan de hand van zestien indicatoren toont het scorebord hoe lidstaten ervoor staan op het terrein van gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt, eerlijke werkomstandigheden, en sociale zekerheid en inclusie. Nederland wordt als «best presterend» of «beter dan gemiddeld» aangemerkt op tien indicatoren. Op arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking, de arbeidsparticipatiekloof tussen mannen en vrouwen, bruto besteedbaar huishoudinkomen, kosten van huisvesting en de mate waarin sociale overdrachten armoede verminderen scoort Nederland gemiddeld. De participatie van jongeren wordt genoemd als aandachtspunt. Hoewel het aandeel jongeren die geen onderwijs, werk of opleiding volgen (in het Engels: *Not in Employment, Education or Training*, NEETs) in Nederland het laagst ligt binnen de Europese Unie, is dit aandeel wel licht gestegen (van 3,9% in 2021 naar 4,2% in 2022).

Aanname Raadsconclusies

De Raadsconclusies gaan in op zowel de ASGS als het JER. De conclusies roepen lidstaten op om door te gaan met de uitvoering van structurele hervormingen omtrent bij- en omscholing, de versterking van actief arbeidsmarktbeleid, betere arbeidsomstandigheden en de bevordering van loonontwikkelingen ten behoeve van behoud van koopkracht. Daarnaast roept het de lidstaten op om de modernisering van sociale zekerheidssystemen voort te zetten en armoede en sociale exclusie aan te pakken, met name onder kinderen. Verder worden lidstaten opgeroepen om de beschikbaarheid van betaalbare woningen te analyseren en te verbeteren.

Nederland kan zich vinden in de geschetste uitdagingen en prioriteiten in de Raadsconclusies over de ASGS en het JER. Ook kan Nederland instemmen met het JER. Zoals uiteengezet in de kabinetsreactie op het herfstpakket¹³, herkent het kabinet de hierboven genoemde prioriteiten uit het JER.

Indicatie krachtenveld Raad en Europees Parlement

Naar verwachting kunnen alle lidstaten instemmen met zowel de Raadsconclusies als het Gezamenlijk Werkgelegenheidsrapport. Deze zijn reeds afgestemd in het Werkgelegenheidscomité (Employment Committee, EMCO) en het Sociale Beschermingscomité (Social Protection Committee, SPC). Er is geen rol voor het EP.

Agendapunt: Kernboodschappen van het Werkgelegenheidscomité over de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over «Een brug naar banen – Versterking van de jongerengarantie»

Doel Raadsbehandeling

Aanname.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

Deze hoofdboodschappen zijn opgesteld door het Werkgelegenheidscomité (Employment Committee, EMCO) naar aanleiding van de evaluatie van de uitvoering van de versterking van de jongerengarantie door de EMCO Policy Analysis Group (EMCO PAG) in november 2023.

De jongerengarantie is in 2013 in het leven geroepen middels een Raadsaanbeveling en in 2020 vervangen door een versterkte jongerengarantie. In deze laatste Raadsaanbeveling worden lidstaten opgeroepen ervoor te zorgen dat jongeren tot 30 jaar binnen vier maanden nadat zij het formele onderwijs hebben verlaten of werkloos zijn geworden, een deugdelijk aanbod krijgen voor een baan, vervolgonderwijs, een leerlingplaats of een stage.

Uit de evaluatie blijkt dat er tussen 2021 en 2023 in bijna alle lidstaten vooruitgang is geboekt bij de uitvoering van de jongerengarantie. Lidstaten blijven gecommitteerd aan het uitvoeren van de jongerengarantie en de meeste lidstaten hebben inspanningen gemeld om hun capaciteit te verbeteren op dienstverlening aan jongeren die geen onderwijs, werk of opleiding volgen (in het Engels: *Not in Employment, Education or Training*, NEETs). Na de piek tijdens de pandemie heeft het aantal NEETs de sinds 2014 ingezette neerwaartse trend hervat. Het aantal NEETs in de EU is gedaald van 15.7% in 2014 naar 11.7% in 2022.¹⁴

Toch zijn er ook nog enkele lidstaten waarin problemen worden waargenomen met betrekking tot het bieden van digitale bijscholing, het bereiken van met name kwetsbare NEETs, inclusief NEETs in de rurale gebieden, en lange wachttijden voor bepaalde regelingen. Ook blijven er aanzienlijke verschillen bestaan tussen de lidstaten in de kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening aan NEETs. Lidstaten worden dan ook aangemoedigd om extra preventiemaatregelen te versterken en ook aandacht te besteden aan voortijdige schoolverlaters.

¹³ Kamerstukken II, 2023–24, 21 501-20, nr. 2006.

¹⁴ Eurostat, Product – Eurostat (europa.eu).

Inzet Nederland

Nederland kan instemmen met de kernboodschappen. De versterkte jongerengarantie draagt eraan bij dat de ondersteuning van jongeren in de EU-lidstaten op de agenda blijft en biedt landen concrete handvatten om invulling te geven aan hun ondersteuningsaanbod. De Raadsaanbeveling houdt voldoende rekening met de nationale, regionale en lokale omstandigheden in lidstaten. Nederland kent het laagste NEETs cijfer en jeugdwerkloosheidcijfer in Europa. De nationale decentrale aanpak van het sociale domein wordt in dit kader door de Europese Commissie verwelkomd.

Indicatie krachtenveld Raad en Europees Parlement

Naar verwachting stemmen alle lidstaten in met de kernboodschappen. Het EP is niet betrokken.

Agendapunt: Sociale investeringen en hervormingen voor veerkrachtige economieën

Doel Raadsbehandeling

Het Belgisch Voorzitterschap organiseert een beleidsdebat over de rol van sociale investeringen voor veerkrachtige economieën. Het betreft een gezamenlijke gedachtewisseling met de Raad voor Economische en Financiële Zaken (ECOFIN), waar zowel ECOFIN als WSBVC-ministers bij aanwezig zullen zijn. Naar verwachting beoogt het Voorzitterschap dat leden van beide Raden zich uitspreken over de rol die sociale investeringen kunnen hebben bij het versterken van de productiviteit, het concurrentievermogen en economische groei, en daarmee op termijn op houdbare overheidsfinanciën. Aan de hand van deze discussie gaat het voorzitterschap mogelijk werken aan Raadsconclusies over dit onderwerp, met de ambitie om dit aan te nemen tijdens de Raad WSBVC en de Raad ECOFIN van juni.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

De vragen voor het beleidsdebat zijn ten tijde van het opstellen van de Geannoteerde Agenda nog niet beschikbaar.

Het vorige Spaanse Voorzitterschap en het huidige Belgische Voorzitterschap zijn in september 2023 een gezamenlijk traject gestart over het belang van sociale investeringen. Het Belgisch Voorzitterschap wil naar verwachting goede voorbeelden identificeren van hervormingen en investeringen in het sociale domein die aantoonbaar bijdragen aan de genoemde doelen. Om dit te bereiken werkt het Voorzitterschap aan een rapport dat verwijst naar activerend arbeidsmarktbeleid, bijscholing en goede kinderopvangvoorzieningen die effectief zijn gebleken in het verhogen van de productiviteit en de participatie, en daarmee op termijn kunnen bijdragen aan de schuldhoudbaarheid.

Structurele hervormingen en investeringen spelen breder een rol in de herziening van de Europese begrotingsregels. Specifiek kunnen lidstaten meer tijd krijgen voor hun begrotingsopgave wanneer zij een set hervormingen en investeringen doorvoeren die bijdraagt aan schuldhoudbaarheid, economische groei, de landspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester en EU-prioriteiten zoals de Europese pijler voor sociale rechten en de groene en digitale transities.

Het kabinet onderschrijft dat ambitieuze sociale investeringen kunnen bijdragen aan economische groei, hogere productiviteit en een versterking van het concurrentievermogen, die vervolgens bijdragen aan opwaartse sociaaleconomische convergentie, verbeterde schuldhoudbaarheid en maatschappelijke cohesie. Dit zijn elementen die duidelijk opgenomen zijn in de opinie van het EMCO en SPC die door de Formele Raad van november 2023 is aangenomen.¹⁵

Het kabinet erkent dat het nader definiëren van sociale investeringen nuttig kan zijn. In dat kader acht het kabinet het van meerwaarde om het effect van sociale investeringen op schuldhoudbaarheid, productiviteit, inclusieve economische groei en het concurrentievermogen in kaart te brengen en goede voorbeelden uit te wisselen.

De inzet van de Minister van Financiën en mijzelf tijdens het debat zal gericht zijn op het constructief delen, leren en kennis opdoen van goede voorbeelden van effectieve sociale investeringen en hun uitwerking op de productiviteit, concurrentievermogen en economische groei die aantoonbaar bijdragen aan de genoemde doelen, waarbij het kabinet in het bijzonder meerwaarde ziet in activerende arbeidsmarktmaatregelen, om-, her- en bijscholingsmaatregelen en kinderopvangvoorzieningen. Daarbij zal het kabinet kritisch kijken naar een kwantitatieve onderbouwing ten aanzien van het mogelijke effect van sociale investeringen op de schuldhoudbaarheid en de begrotingsopgave van lidstaten.

¹⁵ Kamerstukken II, 2023–24, 21 501-31, nr. 731.